

Handläggare
Tove Heder
Telefon: 08-50814367**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2026-04-23

Remiss av riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/264

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ett förslag till nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Riktlinjerna har tagits fram av socialförvaltningen för att ersätta nuvarande riktlinjer från 2017 och anpassas till förändringar i lagstiftning, praxis och nationella stöd. De nya riktlinjerna fokuserar på sådant som är specifikt för Stockholms stad.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget och bedömer att riktlinjerna ger ett tydligt stöd i handläggningen samt stärker barnrätts- och jämställdhetsperspektiv. Samtidigt bedömer stadsdelsförvaltningen att vissa delar kan förtydligas, exempelvis avsnitten om bemötande, barnrättsperspektiv, jämställdhet, underlag för beslut samt handläggning för vissa målgrupper, för att ytterligare stärka rättssäkerhet och likställighet i staden.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslag på nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden samt stadens elva stadsdelsförvaltningar. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 28 april 2026.

Ärendet

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

Riktlinjerna vänder sig till handläggare och chefer inom stadsdelsnämndernas och socialnämndens verksamheter som handlägger ekonomiskt bistånd. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden.

Förslaget till nya riktlinjer har tagits fram med anledning av att de nuvarande riktlinjerna från 2017 behövde uppdateras utifrån förändringar i lagstiftning, föreskrifter, praxis och nationellt handläggarstöd från Socialstyrelsen.

I och med omställningen till ny socialtjänstlag har socialförvaltningen sett över alla riktlinjer inom socialtjänstområdet. Riktlinjerna har visat sig vara alltför omfattande och innehålla flera delar som redan regleras av lagstiftning och andra styrdokument. Därför har en ny inriktning för framtagandet av nya riktlinjer utformats. Det innebär att nya riktlinjer endast ska innehålla sådant som kräver beslut av kommunfullmäktige, exempelvis avsteg från nationella rekommendationer. Övrigt stöd samlas i stället i särskilda handläggarstöd som tas fram av socialnämnden.

I arbetet med att ta fram nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd har socialförvaltningen gjort en översyn av vilka delar i nuvarande riktlinjer som redan finns reglerade i lagstiftning eller annat nationellt handläggarstöd och vilka delar som är specifika för Stockholms stad. De delar som redan framgår av lagstiftning, föreskrifter eller nationella vägledningar har tagits bort. De nya riktlinjerna hänvisar genomgående till Socialstyrelsens handbok *Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten*.

Innehållet i de nya riktlinjerna jämfört med nuvarande riktlinjer är därför enbart sådana delar som är specifikt för Stockholms stad och sådana delar som handboken ännu inte har uppdaterat utifrån ny lagstiftning och rättspraxis.

I de nya riktlinjerna finns det några nya avsnitt. Övriga avsnitt är omarbetade för att harmonisera med ny lagstiftning, praxis och ny inriktning på riktlinjerna. Nedan följer innehåll som är nytt jämfört med nuvarande riktlinjer:

- Ett nytt inledande avsnitt, *Om uppdraget med handläggningen av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad*, har lagts till. Avsnittet beskriver centrala perspektiv

i arbetet med ekonomiskt bistånd, såsom barnrättsperspektiv, jämställdhetsperspektiv och vikten av ett gott bemötande. Det lyfter även betydelsen av att uppmärksamma annan social problematik, exempelvis våldsutsatthet och erfarenhet av sex mot ersättning. Syftet är att stärka det förebyggande arbetet och att säkerställa att den enskilde vid behov får stöd eller hänvisas till rätt instans för vidare insatser.

- I avsnittet *Underlag för beslut* har det förtydligats att det i vissa fall kan vara aktuellt att göra en individuell bedömning av vilka underlag som ska begäras in i samband med en ansökan.
- Vidare har avsnittet om *Inkomster som inte reducerar biståndet* kompletterats. Två inkomsttyper har lagts till och ska inte räknas som inkomst vid beräkning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad: habiliteringsersättning och lärlingsersättning. Därutöver har det införts en bestämmelse som möjliggör att även andra inkomster i det enskilda fallet kan undantas från inkomstberäkningen, om det finns särskilda skäl. Syftet är att motverka social utestängning och stärka den enskildes möjligheter att på sikt uppnå självförsörjning.

De nya riktlinjerna innehåller även flera avsnitt som syftar till att förstärka barns rättigheter och på olika sätt kompensera och mildra den utsatthet som barn i familjer med ekonomiskt bistånd lever i, såsom:

- *Stockholmsnormen* - en höjning av riksnormsposterna livsmedel och lek och fritid för barn och ungdomar 0–20 år.
- *Sommarlovspeng* – extra bistånd inför sommarlovet till barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd.
- *Fritidsaktiviteter för barn* – möjlighet att bevilja högre ersättning än riksnormen om det finns särskilda skäl.
- *Sommarledighet för föräldrar* – föräldrar inskrivna på Jobbtorg Stockholm kan vara lediga fyra veckor med sina barn och ändå ha rätt till bistånd, om hushållet i övrigt uppfyller kraven.
- *Barn utan tillstånd att vistas i Sverige* – kan efter individuell bedömning beviljas bistånd upp till riksnorm samt skälig boendekostnad, med hänsyn till barnets bästa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning individ och familj. Nämndens råd för funktionshinderfrågor har getts möjlighet att behandla ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till de föreslagna riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad. Det är viktigt att riktlinjerna stämmer överens med den aktuella lagstiftningen och utgör ett tydligt stöd för handläggare och chefer. Stadsdelsförvaltningen anser att de nya riktlinjerna går i linje med den nya socialtjänstlagen och stödjer det omställningsarbete som pågår, både i staden och inom förvaltningen.

Det är positivt att riktlinjerna avgränsats till det som är specifikt för staden. Stadsdelsförvaltningen uppfattar även att riktlinjernas utformning är pedagogisk och enkel att följa utifrån att de hänvisar till kunskapsfördjupning och utbildning inom de olika avsnitten på ett tydligt sätt.

Att barnrättsperspektivet lyfts fram på ett tydligare sätt än i tidigare riktlinjer är bra, liksom att barns rätt till fritid, lek och återhämtning uppmärksammas. Stadsdelsförvaltningen ser det även som positivt att barn i vissa fall kan beviljas bistånd oberoende av vårdnadshavares rätt till bistånd vilket tydliggör barnets ställning.

Stadsdelsförvaltningen ser också med fördel att några avsnitt i riktlinjerna skulle kunna förtydligas ytterligare för att stödja handläggningen av ekonomiskt bistånd i staden. Inom följande avsnitt ser stadsdelsförvaltningen behov av förtydliganden, tillägg eller ändringar:

Avsnitt 2.1 Bemötande

Det framgår under avsnittet att en viktig del i ett gott bemötande inom socialtjänsten är att den enskilde får tydlig, korrekt och begriplig information, vilket stadsdelsförvaltningen håller med om. Därför vill stadsdelsförvaltningen understryka vikten av att det informationsblad som delas ut till brukare inom staden ska vara enkelt att förstå för dem som kommer i kontakt med socialtjänsten och görs lättillgängligt för så många som möjligt. Som informationsbladet ser ut idag upplever flera brukare att det är svårt att förstå.

Avsnitt 2.2 Barnrättsperspektiv

Stadsdelsförvaltningen saknar en tydlig definition av barn som personer mellan 0–18 år. Det skulle här även med fördel kunna förtydligas att barnkonventionen är lag.

Avsnitt 2.3 Jämställdhetsperspektiv

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att riktlinjerna belyser vikten av ett jämställdhetsperspektiv i handläggningen av ekonomiskt bistånd. Stadsdelsförvaltningen ser däremot att innehållet skulle bli tydligare om det sattes in i ett sammanhang som beskriver de jämställdhetsutmaningar som finns inom handläggning av ekonomiskt bistånd.

Avsnitt 3.2 Underlag för beslut

Stadsdelsförvaltningen är positiv till att avsnittet lämnar utrymme för individuella bedömningar och ger möjlighet att anpassa utredningsförfarandet utifrån behov. Samtidigt kan stadsdelsförvaltningen se en viss risk i att stadsdelsförvaltningar, utifrån lokala tolkningar, kan komma att göra bedömningar på gruppnivå istället för individuella bedömningar vilket skulle kunna medföra en försvagad likställighet i staden.

Avsnitt 4.1 Studerande

Under punkten som beskriver handläggningen för *Studerande som har familj* skulle det vara tydligare att utgå från den sökandes faktiska inkomst än den uträkning som föreslås i riktlinjerna. Det kan annars bli otydligt och svårt för den sökande att förstå vilken inkomst som räknas.

Avsnitt 4.2.2 Övriga personer som saknar tillstånd att vistas i Sverige

Under rubriken *Handläggning av barnfamiljer* framgår att en barnkonsekvensanalys ska göras. Stadsdelsförvaltningen ser med fördel att riktlinjerna här bör kunna hänvisa till en av staden framtagna barnkonsekvensanalysmall eller liknande, som stöd till handläggare och chefer för en likställig handläggning och uppföljning.

Avsnitt 4.3 Ungdomar som saknar föräldrar med försörjningsansvar

Eftersom man anses vara vuxen från 18 års ålder anser stadsdelsförvaltningen att det är bättre att använda ordet *ung vuxen* istället för *ungdomar* när man refererar till personer 18–21 år.

4.5 Personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd

Avsnittet skulle kunna konkretiseras ytterligare. En tydligare riktning skulle lämna mindre utrymme för tolkning vilket i sin tur skulle kunna stärka likställigheten i staden.

Jämställdhetsanalys

De föreslagna riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd innehåller ett uttalat jämställdhetsperspektiv genom att ange att kvinnor och män ska bemötas och bedömas på lika villkor samt erbjudas stöd och insatser utifrån individuella behov. Riktlinjerna betonar också vikten av att uppmärksamma olika förutsättningar att nå egen försörjning, vilket är centralt i ett jämställdhetsperspektiv. Detta ligger i linje med de nationella jämställdhetspolitiska målen, särskilt målet om ekonomisk jämställdhet, som innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter till ekonomisk självständighet. Däremot belyser inte riktlinjerna de ojämlikheter som finns mellan könen i handläggningen, utan hänvisar till Socialstyrelsens handläggarstöd *Ekonomiskt bistånd - Handbok för socialtjänsten*.

Barnrättsperspektiv

Det är av stor vikt att barnets bästa beaktas i varje enskilt ärende inom handläggningen av ekonomiskt bistånd. Avsnitten i de nya riktlinjerna som syftar till att stärka barns rättigheter och på olika sätt mildra den utsatthet som barn i familjer med ekonomiskt bistånd lever i bedöms bidra till det.

Riktlinjerna beskriver däremot inte tydligt hur barnets bästa ska bedömas, dokumenteras och följas upp i handläggningen och saknar en tydlig definition av barn som personer i åldern 0–18 år. Riktlinjerna hänvisar istället till Socialstyrelsens handläggarstöd, Stockholms stads stödmaterial samt kunskapsguiden, där detta tydligt framgår. Det är viktigt att tydliggöra att barn är egna rättighetsbärare samt hur barns rätt att komma till tals säkerställs och beaktas i beslutsfattandet. Barnets situation behöver därför systematiskt uppmärksammas och analyseras i samtliga ärenden där barn berörs.

Sammantaget ligger riktlinjerna i linje med artiklarna 3 och 27 i barnkonventionen, som anger att barnets bästa ska vara en primär utgångspunkt och att barn har rätt till en skälig levnadsstandard. Samtidigt kan det finnas behov av att ytterligare tydliggöra hur barns egna erfarenheter och synpunkter ska beaktas i handläggningen, i enlighet med artikel 12 om barns rätt att komma till tals.

Tillgänglighet

De föreslagna riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd innehåller flera delar som berör tillgänglighet, exempelvis krav på respektfullt bemötande, anpassad kommunikation samt möjlighet att använda tolk eller teckentolk vid behov. Detta ligger i linje med intentionerna i Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som betonar att stadens verksamheter ska vara tillgängliga i information, bemötande och beslut.

Samtidigt är tillgänglighetsperspektivet främst beskrivet på en övergripande nivå. Riktlinjerna kan därför utvecklas ytterligare för att tydliggöra hur handläggningen praktiskt ska anpassas till personer med olika funktionsnedsättningar, exempelvis kognitiva eller kommunikativa svårigheter. Det skulle även vara bra om riktlinjerna kunde precisera stadens ambition genom att tydliggöra omfattningen av socialtjänstens ansvar att anpassa sin handläggning och sitt bemötande.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Veronica Starck
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd
2. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande - Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2026-04-07
Veronica Starck, Avdelningschef	2026-04-07